

јатаци за кратко време толико намножити да их више ништа неће сузбити, чак ни враћање Закона (*Ужичког*) у живот.“⁷⁸

Када је кнез Михаило за првог човек Попечитељства унутрашњих дела поставио Николу Христића, који је према суду С. Јовановића, био „пре и више свега један полицајац“, нови попечитељ „затиче у земљи тешко стање“, јер „после 1858., убиства, насиља, крађи и утаје, хајдуковања и паљевине јако се шире; има читавих округа и срезова где су ови злочини залегли као зараза.“ Према С. Јовановићу овакво стање је настало после Светоандрејске промене зато што „казне нису више довољно строге; некадашње строге казне као бој, исељавање у други округ итд. биле су укинуте у једном наступу превременог либерализма и хуманизма.“⁷⁹

У таквој ситуацији није само педантни полицајац Н. Христић увиђао потребу враћања у живот ванредних мера за сузбијање хајдучије из тзв. Ужичког закона, већ и сами становници ужичког краја који су то исто тражили „обштим гласом“.⁸⁰ На предлог поечитеља Н. Христића, Савет је 30. марта 1861. године донео *Решење о враћању у живот закона од 13. априла 1850. против хајдука и јатака с допунама и проширењу истог на округе Ужички и Чачански*.⁸¹ Тако је борба против хајдучије у Ужичком и Чачанском округу после годину дана поново била враћена на ванредни кривични и процесни режим.

Zoran Čvorović, LL.D.*

FIGHTING BRIGANDRY IN THE PRINCIPALITY OF SERBIA: BETWEEN LEGALITY AND SECURITY (Until 1861)

This article is concerned on social and legal phenomenon of brigandry, and it's degradation from a form of fight for national liberation during the period of Otoman occupation into a serious criminal problem in restored Prinicipality. Accordingly, the first chapter of the article determines causes that led to massive occurrence of brigandry in Serbs during the Otoman rule.

⁷⁸ *Ibid.*, 166.

⁷⁹ С. Јовановић, *Друга влада Милоша и Михаила*, Београд, 1933, 268.

⁸⁰ О. Милосављевић, *op. cit.*, 167.

⁸¹ Т. Живановић, *op. cit.*, 373-374.

* Assistant professor, Faculty of Law, University of Kragujevac.

Зоран Чворовић, Борба против хајдучије у Кнежевини Србији:
између законитости и безбедности (до 1861. године) (стр. 19-41)

Central part of the work presents criminal and procedural actions that the Principality of Serbia enforced to contain brigandry. The fight against brigandry is analyzed from the point of numerous legal documents dedicated to this criminal act, enacted from the beginning of Milos Obrenovic's rule to the moment the first Serbian Criminal law (Kaznitelni zakon za Knjazevstvo Srbiju) was adopted. In that respect, exceptional character of specific measures that the state was undertaking against brigands is studied in this article, and in particularly their relation to principles of legality and to specific basic personal rights guaranteed by (so called) Turkish Constitution from 1838.

Key words: brigandry, criminal law, Principality of Serbia, Uzice's law.